

jejo, volijo po svojih postavnih zastopnikih, tedaj pod jerobstvom in pod skrbstvom stoječi po svojih jerobih in skrbnikih. Imé jerobovo ali skrbnikovo se postavi tudi v glasovni imenik.

b) Tudi samostojne ženske morajo same voliti; le zakonskim ženam je dopuščeno, da volijo po svojih možéh.

c) Za skupščine (korporacije), društva in družbe volijo tisti, ki jih po postavi zastopajo, ali pa tisti, katere ti zastopniki pooblastijo. Ako je kdo od več korporacij ali društev zastopnik, sme toliko glasov oddati, kolikor korporacij ali društev namestuje. Pooblastil pa ne sme nihče več, ko eno samo sprejeti. Imé zastopnikovo in pooblaščenčevo pride v glasovni imenik in pooblastilo se zapisniku predloži.

Ako je kdo zastopnik od kake korporacije, na pr. cerkve itd., pa ima ob enem tudi še sam svoje posebno posestvo, od katerega toliko davka plačuje, da ima volilno pravico, sme dva glasova oddati.

Kdo voli za cerkve in ubožne kase, ako toliko davka plačujejo, kar ga je treba za volilno pravico? — Tisti, ki jih po postavi zastopa, to je, cerkveni predstojnik (župnik ali fajmošter) ali kogar on za to pooblasti.

Ali tiste korporacije (cerkve itd.), ki imajo državne ali deželne obligacije, od katerih s tem plačujejo davek, da se jim 21%, dotično 10% od kupona utrjuje, imajo volilno pravico, če plačujejo, kar je za njo treba? Mi mislimo, da, — ker postava ta odbitek od kupona izrekoma davek in sicer davek od prihodka imenuje. Da pa ta pravica obvelja, je neobhodno potreba, da je korporacija med občinske volilce (v volilski imenik) vpisana. Ako se to do zdaj še ni zgodilo, naj se ta vpis pri županstvu, kateremu korporacija podpada, brž zahteva (reklamira), in potem skrbi, da popravek pride tudi v volilski imenik, ki se napravi za deželne volitve. Ako županstvo vpis odreče, gre pritožba do c. kr. okrajnega glavarstva.

Reklamacija naj se brž ko brž zgodi, da se pred volitvijo deželnega poslanca dožene.

To, dragi domorodci, priporočamo vaši pazljivosti in vaši skrbi.

Postava mora veljati, ne pa kaka druga brklarija, naj pride od kodar koli!

Ali velja postava ali pa le viši ukaz?

Tako smo se vprašali, ko smo v roke dobili dopis nekega c. kr. okrajnega glavarstva, v katerem se nekemu mestnemu županu povrača imenik volilcev z naročilom, naj ga prenaredi zato, ker se „po višem ukazu“ (über höhere Anordnung)

tretjina (Drittelzuschlag) direktnega davka

ne sme prištevati k davkom, ampak je le davkova priklada.

Nam, ki postave precej poznamo, se ta „viši ukaz“, na katerega se c. kr. okrajno glavarstvo sklicuje, ni postaven zdel, zato je smotljivo, da smo brž v roke vzeli finančno postavo od 29. decembra 1876. števil. 141 in ondi smo našli v izvirnem jeziku v členu IV. lit. a) b) zapisano to-le:

a) Bei der Grundsteuer und der Hauszinssteuer ist nebst dem Ordinarium und dem die Einkommensteuer vertretenden Eindrittelzuschusse ein ausserordentlicher Zuschlag mit einem Drittel des Ordinariums einzuheben; b) bei der Hausklassensteuer ist nebst dem Ordinarium und dem die Einkommen-

steuer vertretenden Eindrittel-Zuschusse ein ausserordentlicher Zuschlag im Betrage des Ordinariums einzuheben.“

Ker pa včas postave, kakor naši bralci v današnjem listu na strani 197. pod napisom „Ali bo kaj ali ne bo nič z odpustom davka, če kmetovalce nesreče na polji zadenejo?“ beró, ena gospóska tako, druga drugač tolmači, šli smo po telegrafu kar naravnost na Dunaj prašati: ali od ondi izvira „die höhere Anordnung“, da se ima finančna postava takó tolmačiti, kakor je navedeno c. kr. okrajno glavarstvo velélo prenarediti volilnik in po takem izbrisati več volilcev, kateri bi, ako bi se njihovem davku ne smel prištevati tretjinski znesek kot pravi davek, zgubili volilno pravico.

In došel nam je odgovor, da na Dunaji na višem mestu ni nič znano o navedeni „höhere Anordnung“, ki bi finančno postavu drugače tolmačila kakor je jasna po besedah njenih.

Po takem velja postava, po kateri se ima pravim rednim davkom vštevati tretjinski znesek (Drittelzuschlag) in vsak župan ima pravico in celó dolžnost braniti postavu in rekurirati in protestirati zoper vsakoršno drugo tolmačenje postave.

Naj te opomnje ne prezre noben župan, če morebiti kak volilec ni tretjinskega zneska vštel v skupni znesek svojega davka, ali pa če se kakemu županu ukazuje, da mora iz volitvenika izbrisati volilce, ki so v svoto svojega davka po pravici všteli tretjinski znesek (Drittelzuschlag).

Pozor tedaj, župani!

Klic Koroških in Štajarskih rodoljubov rodoljubom Kranjskim!

Iz prijateljskih pisem, ki jih dobivamo od Koroških in Štajarskih Slovencev, povzamemo sledeče vrstice:

Izenadila nas je novica, da je Vaš deželni zbor zdaj že razpuščen, ko je meseca aprila zadnji deželni zbor vse v red spravil in celó deželni proračun za leto 1878. že izgotovil. Spolnilo se je tedaj Vestenekovo preokovanje, da zadnja ura bide narodnjakom Kranjskim.

Kakor nas je pa ta novica osupnila, tako nas z veseljem navdaja berilo v Vaših časnikih, da po kmetih, mestih in trgih nevtrudljivo delajo rodoljubi na to, da pravična domača reč zmaga. Naj bi pravični Bog blagoslovil Vaše delo! To je iskrena želja bratov Vaših na Koroškem in Štajarskem. Naj Vas v težavnem delu navdušuje ozir na nas, ki Vam kaže, kakor ste iz obravnave deželnih naših zborov očitno videli, kakošna se nam slovenskim revčekom godí tû, kjer smo v manjšini. Vsaj vse veste, ker ste vse brali, zato ni Vam treba drugega več reči, kakor to: v mislih na nas idite v volilni boj, da si priborite zmago!

Gospodarske stvari.

Ali bo kaj ali ne bo nič z odpustom davka, če kmetovalce nesreče na polji zadenejo?

Družba kmetijska Koroška se je 11. aprila lanskega leta obrnila do sl. ministerstva kmetijstva, naj bi blagovolilo pomagati, da se davek odpusti takim zemljiščem, ki so po zimski pozebljini škodo trpeli. Ministerstvo kmetijstva je to prošnjo družbe kmetijske c. kr. finančnemu ministerstvu v prevdarek priporočilo, katero pa je ni vslušalo ter letos 27. marca med drugim tako-le odgovorilo:

„V §. 79. poduka za izpeljavo katastralne cenitve zemljiškega doneska, danega za Kranjsko in Koroško, nahaja se določilo: „naj se poizvé, koliko da eno oralo vsacega razreda in posamesnega obdelovanskega reda v navadni rodovitnosti in pri splošno navadnem obdelovanju v enem letu čistega doneska daje. Na dalje je v §. 92. in 93. izrečeno, da, ker se ima pri katasterski vcenitvi vsakoletni srednji donesek zemljišč vsacega obdelovanskega reda in razreda pozvedeti, se mora ozirati na navadne zgodbe in v večletnem času ponavljajoče se ugodne in neugodne okoliščine, h katerim pripadajo manjša vremenska poškodovanja, kakor slana, pozna zmrzlina, suša itd.; in v ta namen naj se različni vpliv, ki ga navadno ponavljajoče se nezgode po različnosti krajne lege vsacega reda na rodovitnost in na večletni zemljiški donesek imajo, poizvé, iz tega pa poprečni znesek za eno leto preračuna. Ker se pozebljina ozimine nenavadnim vremenskim nesrečam, za katere se za vsak primerljaj posebej davek odpušča, všteti ne more, ampak se tistim navadnim nezgodam prištevati ima, katere se vsled posebne lege zemljišč večkrat ali malokedaj nahajajo, ni tedaj dvomljivo, da se je gledé na gori navedeni poduk pri katastralni vcenitvi že oziralo na manjši donesek, ki izvira iz pozebljin. Zato finančno ministerstvo ni v stanju, po sedaj obstoječih postavah omenjene prošnje vslišati, — da pa v načrtu nove postave, katera se ima po §. 6. postave za vredjenje zemljiškega davka od 24. maja 1869. leta še le narediti, se bode tudi na odpust zaradi poljskih nesreč prav skrbno oziralo.“

Tako se glasi rešitev prošnje družbe kmetijske Koroške po odpisu c. kr. ministerstva kmetijstva 27. marca letošnjega leta.

Ali se bode ta obljuba po novi davkovski postavi spolnila ali ne, bode prihodnost učila. Državni zbor Dunajski nam ne more zameriti, ako neverni Tomaži ostanemo tako dolgo, dokler pred nami ne leži nova postava, po kateri bode sedanja obljuba mesó postala. Kar je pretekli teden v zbornici poslancev baron Eichhoff govoril, kaže nam marveč, da še pridemo z dežja pod kap.

Kako cesarske gosposke včasih postave krivo razlagajo.

Čuden primerljaj o tej zadevi se bere v 21. listu časnika „Oest.-Ungar. Wein- und Agricultur-Zeitung“ pod naslovom: „Ein irrthümlich publicirtes k. k. Hofkanzlei-Decret bezüglich des Wildschadenersatzes“ (krivo razglašen ukaz c. kr. dvorne kancelije o povračilu za škodo, po divjaščini storjeno).

Dogodba je v imenovanem časniku popisana tako: „Kmet Peter Hofmeister v Katzelsdorfu v doljni Avstriji je c. kr. okrajno glavarstvo v Mistelbachu prosil, naj dá preiskati škodo, ki mu jo je v njegovem mlademu gozdu storila divjaščina. C. k. okrajno glavarstvo je to prošnjo odbilo. Na to se je kmet pritožil pri c. k. deželni vladi Dunajski in pri c. k. ministerstvu kmetijstva.

Kakor deželna vlada je tudi ministerstvo pripoznalo pravico te pritožbe in dovolilo cenitev storjene škode ter s tem izreklo, da se ima kmetu škoda povrniti. Dr. Heinzlmayr v Feldsbergu — zastopnik kneza Lichtensteina, ki je imel lov (jago) v onem kraju v najemu — ni bil zadovoljen z odlokom vladnim in ministerskim in se je zato pritožil pri viši c. kr. upravni sodnji (Verwaltungsgerichtshof). — Prišla je po takem ta pritožba pri c. kr. upravni sodnji v očitno obravnavo, pri kateri je dr. Heinzlmayr jako bi-

stroumno zagovarjal svojo pravdo, dokazovaje, da po obstoječih postavah in še posebno po ukazu c. k. dvorne kancelije od 21. aprila l. 1821., razglašenem v zakoniku c. k. deželne vlade doljno-avstrijske, lastnik ali najemnik lova ni dolžan povrniti škode, ki jo divjaščina naredi mlademu lesu v gozdih. Zastopnik ministerstva kmetijstva pa je temu ugovarjal in po aktih dokazal, da navedeni ukaz od leta 1821. bil je le odlok v nekem posebnem primerljaji, ki nima veljave za druge slučaje in da se je oni ukaz le po pomoti vrnil v deželni zakonik. Ker je bilo to jasno dokazano, je c. kr. upravna sodnja zavrgla pritožbo zastopnika kneza Lichtensteina in kmet je pravdo dobil. Ukaz tedaj, ki so ga gosposke celih 56 let za postavo imele, bil je le pomota, in po takem pridejo poškodovanci še le po preteku 56 let k svojim pravicam!“

Ta dogodba pač očitno kaže, kako gosposke včasih postave krivo tolmačijo.

Delitev konjskih premij na Kranjskem

je c. k. deželna vlada 24. majnika t. l. št. 3584 tako-le oklicala:

Na Krajskem se bo za letošnje leto vršila delitev cesarskih premij v srebrnih goldinarjih, kakor tudi delitev priznanskih diplom: a) za kobile z žebetom, b) za žebice, c) za žebičke, d) za licencirane privatne (zasebne) žebce plemenjake v peterih konkurznih krajih namreč: Na Vrhniki za politične okraje Ljubljana, mesto Ljubljansko, Postojna in Logatec 5. dan septembra t. l., — v Ribnici za politična okraja Kočevje in Černomelj 7. dan septembra t. l., — v Bledu za politični okraj Radolica 10. dan septembra t. l., — v Kranji za politična okraja Kranj in Kamnik 11. dan septembra t. l., — in v Novem mestu 10. dan oktobra t. l.

Več o tej volitvi poročamo drugi pot.

Za hišne potrebe kaj.

Če dimniki dobro ne vlečejo,

da se po kuhinjah kadí, je to jako sitno gospodinjam. Svetuje se odpraviti to napako, več pripomočkov, na priliko, da se na vrh dimnika nastavi železna ali lončena cev itd. To večkrat prav dobro pomaga. Še drug prav zanesljiv pomoček po „Handels-Gewerbe-Journal“ pa, če vsi nastavki nič ne pomagajo, je to, da se zgornji konec dimnika za kakih 5 do 6 vrst kamnov ali opék (ceglov) podêre, pa potem iznova zida tako, da se na vseh 4 stranéh novega zidú napravi kakih 6 ali 8 štirivoglatih lukinj po 2 palca velicih; vrh dimnika pa se zaprè s škrlevo plošo, ki ima v sredi luknjo 3 palce veliko in se zatrdi s tem, da se na-njo prizida par zidarskih kamnov. Stroški tega prezidanja so majhni, pomoč pa gotova.

Gospodarske novice.

* Na kmetijski viši šoli v Mediašu na Erdeljskem (Siebenbürgen) je služba ravnatelja izpraznjena *); redna vsakoletna plača znaša 1200 gold., funkcijska priklada 300 gold., stanovnina 200 gold., vodja sme tudi za-se rabiti vrt z 800 □ sežnji. Služba ta je sklenjena tudi

*) Vredništvo „Novic“ razglašá ta razpis po želji sl. odbora družbe kmetijske, kateri je zato naprošen bil od občnega zbora saksonske univerze na Erdeljskem.